



Ministerie van Binnenlandse Zaken en
Koninkrijksrelaties

Het Rijksinstituut voor Volksgezondheid en Milieu
T.a.v. de directeur van het Centrum
Infectieziektebestrijding
Postbus 1
3720BA Bilthoven

www.rijksoverheid.nl
www.facebook.com/minbzk
www.twitter.com/minbzk
[www.linkedin.com/company/
ministerie-van-bzk](https://www.linkedin.com/company/ministerie-van-bzk)

Kenmerk
2020-0000601386

Uw kenmerk

Datum 12 oktober 2020
Betreft Aanvullende adviesaanvraag t.b.v. de Tweede
Kamerverkiezing

Op 30 juli jl. heeft u advies uitgebracht over de maatregelen die genomen zouden moeten worden in de stemlokalen zodat bij de komende verkiezingen kiezers op een veilige manier in het stemlokaal kunnen stemmen en de leden van de stembureaus hun werk veilig kunnen verrichten. Inmiddels is het RIVM-advies vertaald in een kader dat gemeenten kunnen gebruiken bij het selecteren van stemlocaties en bij het bepalen hoe de stemlokalen ingericht moeten worden.

Maatregelen uit het RIVM-advies zijn inmiddels ook verankerd in de Tijdelijke wet verkiezingen covid-19. Dit wetsvoorstel is ingediend bij de Tweede Kamer en zal naar verwachting in de komende weken behandeld worden door Tweede en Eerste Kamer. In de Tijdelijke wet maatregelen covid-19 is tevens voor verkiezingen als bedoeld in de Kieswet een uitzondering opgenomen op de maximale groepsgrootte. Dan betreft het groepsvorming ten behoeve van de kandidaatstellingsprocedure, inrichting van de stemlokalen, de stemming in het stemlokaal (en eventuele wachtrij buiten het stemlokaal van kiezers die aan de stemming willen deelnemen), de stemopneming en de vaststelling van de verkiezingsuitslag.

De zoektocht van gemeenten om geschikte stemlocaties te vinden voor de Tweede Kamerverkiezing (17 maart 2021) en de huidige situatie met betrekking tot het coronavirus geven het ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties (BZK) evenwel aanleiding om opnieuw advies aan het RIVM te vragen.

Adviesaanvraag RIVM

1. Grote stemlocaties

Omdat het vinden van geschikte stemlocaties (waar het mogelijk is het stemproces zo in te richten dat de 1,5 meter afstand kan worden aangehouden) moeilijk is willen veel gemeenten uitwijken naar grotere locaties waar meerdere (mogelijk 4) stembureaus zitting gaan houden. In dergelijke locaties zullen op

Datum

12 oktober 2020

Kenmerk

2020-0000601386

bepaalde delen van de dag tientallen en in potentie wel honderd of meer kiezers tegelijk aanwezig zijn (via doorstroom, routing en op 1,5 meter afstand). Omdat het stemmen o.a. vanwege de 1,5 meterregel langer gaat duren dan bij andere verkiezingen wordt er rekening mee gehouden dat kiezers mogelijk wel 15 minuten of langer in de rij moeten staan. De leden van de stembureaus (bij 4 stembureaus ca 20 personen) zijn een hele dag op de stemlocatie.

Vragen aan RIVM

- Brengen grote stemlocaties zoals hiervoor geschetst bijzondere gezondheidsrisico's met zich mee?
- Zou dat het geval zijn, zijn er maatregelen te treffen om de gezondheidsrisico's te mitigeren zodat grote stemlocaties mogelijk kunnen zijn?

2. Locaties om de stemmen te tellen

Een deel van de stemlokalen zullen, vanwege de 1,5 meterregel, te klein zijn om de stemmen te tellen. In dergelijke gevallen maakt de Tijdelijke wet het mogelijk dat de stembussen worden overgebracht naar een gemeentelijke locatie waar die stembussen geteld kunnen worden. Op een dergelijke locatie zullen tientallen mensen bijeen kunnen zijn om de telling uit te voeren. Hoewel ook bij het tellen de norm geldt om 1,5 meter afstand te houden, zal dat in de praktijk niet altijd mogelijk zijn. Het tellen kan een aantal uren duren.

Een aantal gemeenten wil het tellen van de stemmen helemaal centraal gaan uitvoeren (de dag na de verkiezing). Het gaat ook om grote gemeenten zoals Groningen en Rotterdam. Het centraal tellen gebeurt dan in grote locaties (zoals bijvoorbeeld AHOY). In het geval van Rotterdam zijn er wel 1000 mensen betrokken bij het centraal tellen. Het tellen duurt een hele dag.

Vragen aan RIVM

- Leidt het tellen van de stemmen op grote tellocaties tot bijzondere gezondheidsrisico's?
- Zou dat het geval zijn, zijn er maatregelen te treffen om de gezondheidsrisico's te mitigeren zodat het tellen in grote tellocaties mogelijk kan zijn?

3. Personen van 70 jaar en ouder

Overwogen wordt om faciliteiten te gaan bieden aan kiezers die behoren tot de risicogroepen. Op basis van de informatie die staat op <https://www.rivm.nl/coronavirus-covid-19/risicogroepen> concludeert het ministerie van BZK dat alle personen van 70 jaar en ouder tot de risicogroep behoren. Voor personen onder de 70 jaar geldt dat niet generiek maar is het afhankelijk van het hebben van onderliggende ziekten.

Vraag aan RIVM

- Kan het RIVM bevestigen dat het ministerie van BZK de informatie op <https://www.rivm.nl/coronavirus-covid-19/risicogroepen> juist interpreteert?

Datum
12 oktober 2020
Kenmerk
2020-0000601386

4. Mondkapjes/mondneusmaskers

In uw advies van 30 juli jl. staat dat, uitgaande van de 1,5 meterregel, het voor de kiezers en voor de stembureauleden niet noodzakelijk is om een mondkapje/mondneusmasker te dragen. Inmiddels heeft het kabinet het dringende advies gegeven om in publiek toegankelijke binnenruimtes een niet medisch mondkapje te dragen.

Vraag aan RIVM

- Heeft het in het verlengde van dit advies van het kabinet enige toegevoegde waarde om, als tussen stembureauleden en kiezers een kuchscherp is geplaatst, de stembureauleden ook een niet medisch mondkapje te laten dragen?
- Zou het antwoord ja zijn, met welke frequentie moeten stembureauleden het mondkapje vernieuwen. Stembureauleden starten de werkzaamheden om 07.30 uur en kunnen tot middernacht in functie zijn.

Planning

De minister van BZK heeft voor begin november a.s. een brief aan de Tweede Kamer toegezegd over de komende verkiezingen. Gelet daarop is het verzoek of het RIVM uiterlijk 16 oktober a.s. het advies kan geven.

Vragen

Mocht het RIVM vragen hebben naar aanleiding van deze adviesaanvraag dan kunnen die worden gestemd aan [5.1.2e] [5.1.2e]@minbzk.nl, telefoonnummer 06 [5.1.2e]).

Hoogachtend,
De minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties
Namens deze,

[5.1.2e]

[5.1.2e]